

Lai redzētu Staburagu, nevajag būvēt stikla sienu

Latvijā netrūkst aizraujošu zemūdens objektu

Šovasar Latvijas zemūdens niršanas klubs "Daivings" savā mājaslapā publicēja attēlus ar redzēto Daugavas dzelmē Staburaga pagasta pusē. Tajos var apskatīt Liepavota estrādi, mūru detaļas no kādreiz iespaidīgās brīvdabas koncertu vietas, kurā varēja sapulcēties ap 10 tūkstošiem skatītāju un 1200 koristi.

IMANTS KAZIŅUNŠ

Par pieredzēto Daugavas dzelmē un aizraujošo nodarbi — niršanu — sarunājos ar instruktoru, Latvijas niršanas kluba "Daivings" vadītāju Valteru Preimani.

Var izveidot zemūdens karti

Valters Preimanis teic, ka klubs "Daivings" Staburaga pagastā ierodas katru gadu. Pārsvārā, lai trenētu jaunos ūdenslīdējus. Šajā vietā Daugava ir līdz 28 metriem dziļa. Liepavota estrādes zemākais punkts ir aptuveni pusceļā — 15 metru dziļumā. Estrāde ir liela, bet tāpēc, ka Daugavas ūdens ir duļķains, visu kopumā aplūkot nav iespējams, vien fragmentāri. Šogad, lai iegūtu priekšstatu par estrādes kopējo izmēru, talkā ņemts sonārs jeb hidrolokators. Ierīce, kas ar skaņas signālu palīdzību veido attēlu. Iegūtie attēli apskatāmi kluba "Daivings" mājaslapā un Facebook.com lapā. Ja kādam būtu interese iegūt liela izmēra zemūdens karti no kāda objekta,

klubs gatavs veikt arī šādu pakalpojumu. Pieļauju, ka lielformāta izdrukā, novietota Daugavas krastā, būtu interesanta, piemēram, Vīgantes parka apmeklētājiem.

Filmē kā relikviju

Pieredzējušais ūdenslīdējs teic, katru reizi, kad kluba biedri ierodas Staburaga pagastā, neiztrūkstošā ir arī dzelmē guļošās Staburaga klints apskate. Tāpat kā jebkurā vietā Daugavā, arī šeit redzamība ir ap metru, pusotru, bet ar to pietiekot, lai redzētu klinti, tās virsotnē kādreiz augušo bērzu celmus. Kad vien ir iespēja, aprunājas ar Daugavas krastā dzīvojošo rakstnieci Māru Svīri, kurai ir daudz aizraujošu stāstu par teiksmaino klinti un tās vēsturi.

Fragments no Valtera Preimaņa ieraksta daivings.lv: "Negaidot acu priekšā izauga aptuveni metru garš un aptuveni 30 cm apaļš stabs, kurš pilnībā bija apaudzis ar gliemežiem. Pagriezu lukturi pa labi un ieraudzīju vēl vienu tādu pašu stabu. Man kļuva skaidrs, ka, ja pagriežīšu lukturi pa kreisi, tad ieraudzīšu trešo stabu. Tie arī bija to pašu trīs bērzu ūdens nolauztie celmi. Neticamas sajūtas vandījās manī — par to liecināja no plaušu automātā straujāk izplūstošie izelpotā gaisa burbuļi. Ar kameru apspēdēju celmiem vairākas reizes apkārt, lai ietvertu kadrā katru sikumiņu — it kā filmētu bojā ejošu relikviju."

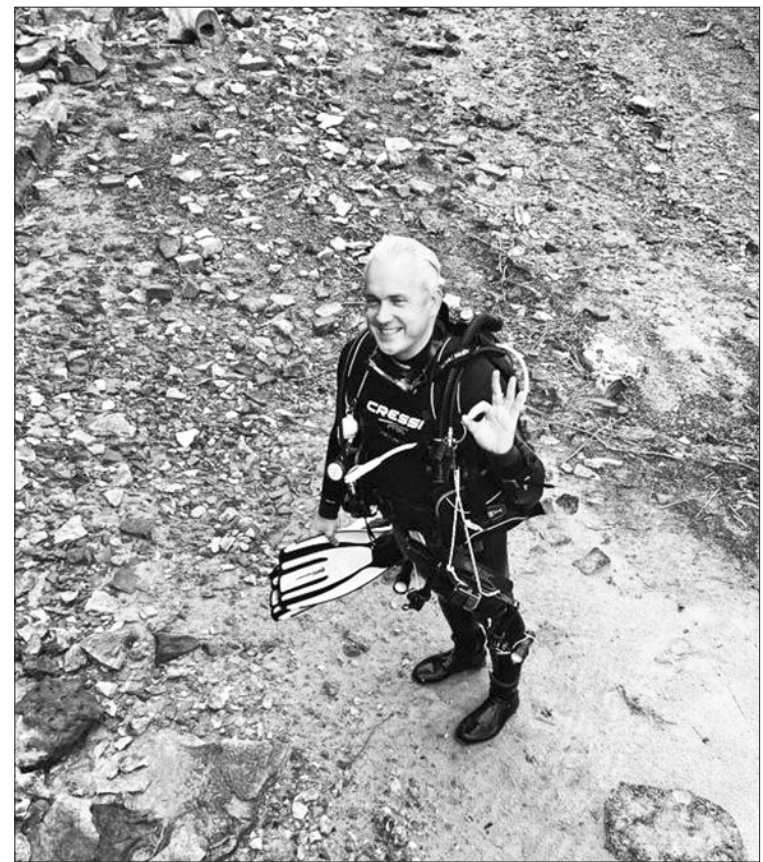
Valters teic, ka nevajag taisīt stikla sienu vai censties realizēt vēl kā-

du utopisku projektu, lai redzētu šo klinti. Tā vietā var iemācīties nirt un visu redzēt savām acīm.

Lidmašīna, burukuģis un Nesija

"Sajūtas vārdos aprakstīt nevar, labāk tās katram pašam pieredzēt. Niršana ir kā nonākšana bezsvara stāvoklī," stāsta niršanas instruktors. Apskatot estrādi, redzeslokā nonāca arī zemūdens fauna — mazākas un lielākas zivis, kā arī pa kādam vēzīm. "Šī konkrētā vieta Daugavā ir diezgan mierīga, straume nav ātra, līdz ar to piemērota vēzveidīgajiem. Tomēr ne katrs, kurš vēlas izbaudīt šīs sajūtas, tās var iegūt acimirkli. Pirms nirēja ekipējuma uzvilšanas un došanās zemūdens pasaulē, jāiziet vismaz pirmā līmeņa kursi. Tie dos sertifikātu niršanai dziļumā līdz 18 metriem. "Tas nav gluži tūrisma pasākums, nepieciešama pieredze. Jo cilvēks adaptīvāks ekstrēmām sporta veidiem, jo ātrāk apgūs arī niršanas prasmes. Ierindas cilvēku pirmajās reizēs ierobežotās redzamības dēļ pārņemot stress, bailes. Problēmas sagādā arī elpošana, ķermeņa balansēšana," teic Valters Preimanis.

Tomēr, kad pirmās iemaņas apgūtas, cilvēkam paveras līdz tam nepieejamas vietas, objekti, līdz ar to jauni iesaistīti. Klubs "Nirēja rokasgrāmata" apkopojis 25 objektus Latvijā un Igaunijā, kuri pārsteidz ar savu vērienu un unikalitāti. Lidmašīnas, dzelzceļu, kuģus un citus objektus slēpj ikdienas skatienam mūsu puses ūdeņi. Viena no interesantām vietām niršanai ir Slokas dolomīta karjers, kura dzelmē izvietoti mākslīgi objekti — 3 metrus gara haizivs un 5 metrus gara Nesija. Interesanta vieta ir Rummū karjers Igaunijā, kur zem ūdens ir daļa no

AIZRAUTĪGS NIRĒJS. Kluba "Daivings" vadītājs Valters Preimanis.

bijušā cietuma ēkas, sūkņu stacija un citi objekti. Interesants apskates objekts ir Baltijas jūras Rīgas līcī 20 metru dziļumā nogrimusi lidmašīna. Iepretim Rojai līdzīgā dziļumā jūras dzelmē guļ sens burukuģis, kā arī pa kuģim ir pie Ventspils un Pāvilostas.

Stunda vienatnē ar zemūdens pasauli

Lai apskatītu šos un citus objektus, pietiek ar divu nedēļu ilgu ūdenslīdēju apmācību kursu, un aptuveni pēc mēneša katrs, kurš vēlas, var sev atklāt iepriekš neredzētus skatus. "Ja cilvēkam ir motivācija, tik īsā laikā no pilnīga neziniša viņš kļūs par apmācītu nirēju," saka Valters Preimanis. Par nirēju var kļūt arī cilvēki ar kustību traucējumiem,

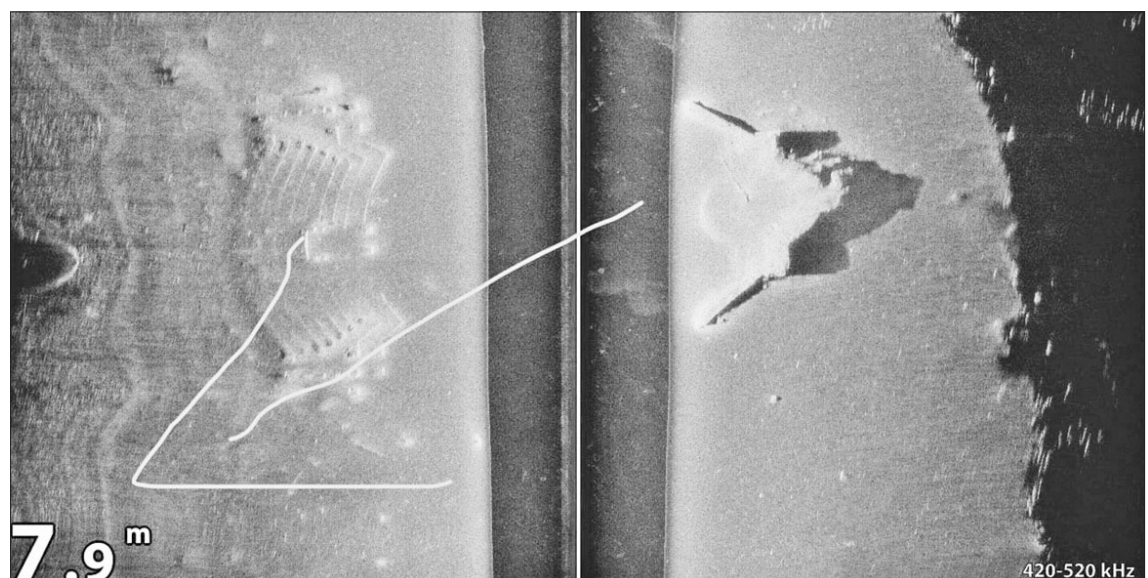
tajā skaitā tie, kuri ikdienā pārvietojas ratiņkrēslā. Tāpat pierādīts, ka niršana nomierina cilvēku, tā darbojas kā labs antidepresants un meditāts sporta veids. Klubs piedalījies arī ar arheoloģiju saistītos projektos, un tajā ir vairāki cilvēki, kuri studē arheoloģiju.

Stāstot par niršanas tehnisko pusi, Valters Preimanis saka, viena ieniršana ilgst no 40 minūtēm līdz stundai. Nirējam šādam laikam pietiek ar vienu skābekļa balonu. Lai arī ierobežojumu niršanā nav daudz, tomēr ir objekti, kuru apskatīšanai vispirms jāsaņem atļauja, kā arī tādi, pie kuriem niršana aizliegta. Šie objekti ir jūrā. Tā kā ūdenslīdēju Latvijā nav daudz, līdz šim speciālas aizlieguma zīmes pie aizliegtajiem objektiem nav izvietotas. ♦

Viskrācainākais un seklākais upes posms

No daivings.lv mājaslapas: Staburags īpašu popularitāti piedzīvoja pagājušā gadsimta 30. gados, kad valstī uzplauka tūrisms. Otrās apmeklētāju pieplūdums bija 60. gados, kad tapa zināms, ka Staburags būs zem ūdens. 1966. gadā uzplūdinot Pļaviņu HES ūdenskrātuvi, Daugavā pazuda saldūdens kaļķiežu klints Staburags (Staburagze), kas bija 18,5 m augsta (piecstāvu nama augstumā). Tagad šo vietu iezīmē sarkana boja, un tikai fotogrāfijās un gleznās var skatīt pagājušā gadsimta Daugavu, kad no Jaunjelgavas līdz Jēkabpilij bija viskrācainākais un seklākais upes posms. Zinātāji varējuši upi pat pārbrist, un plostniekiem tas bijis liels izaicinājums.

Liepavota estrāde un skulptūra "Daina" atrodas Vīgantes parkā, senāk arī Liepavota parkā — Daugavas kreisajā krastā 200 metrus uz ziemeļiem no Staburaga, pie bijušās Vīgantes muižas. Tas izveidots muižas laikā 19. gadsimtā un 20. gadsimta sākumā. Parkā auguši 64 sugu koki. 20. gadsimta 20 gados parks nonāca Latvijas valsts īpašumā. Parka teritorijā notika regulāri dziesmu svētku sarīkojumi, tādēļ 1936. gadā sarīkojumu laukumā Daugavas krastā pēc J. Križus projekta sāka celt jaunu estrādi un nogāzē ierīkoja sēdvietas. 1936. gada dziesmu svētku sarīkojumā Meža departamenta direktors Birnbaums savā uzrunā paziņoja, ka Vīgante tiek pārdēvēta par Liepavotiem. 1939. gada rudenī Vīgantes parkā pie Liepavota estrādes tiek uzstādīta Aleksandras Briedes skulptūra "Daina". Otrā pasaules kara laikā vācieši parkā nozāģēja daudz koku, bet vēl lielāku postāžu parks piedzīvoja 1965. un 1966. gadā. Parka daļā, kuru skāra applūduma josla, Pļaviņu hidroelektrostacijas celtniecības dēļ nocirta kokus. Aizgāja bojā estrāde un amfiteātra veidā izkārtotās skatītāju sēdvietas. Ūdens līmenis apstājās pie kraujā esošās skulptūras "Daina". 1977. gadā pārpalikušais parks tika ņemts valsts aizsardzībā. Tā platība ir desmit hektāri. Mūsdienās atjaunotās un pārvietotās skulptūras "Daina" skats nav vairs vērst uz Daugavu, bet gan uz pretējo pusi.

PIRMS 56 GADIEM TE VARĒJA ATNĀKT SAUSĀM KĀJĀM. Ar sonogrāfu iegūts Liepavota estrādes attēls.

Foto no daivings.lv